

16

**СОВРЕМЕНИ СЛОВЕНЧКИ
ЛИКОВНИ УМЕТНИЦИ**

МУЗЕЈ НА
СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ
„СКОПЈЕ“, СКОПЈЕ

16
СОВРЕМЕНИ СЛОВЕНЕЧКИ
ЛИКОВНИ УМЕТНИЦИ

9. 31. јануари 1981 година

ЈАНЕЗ БЕРНИК
ХЕРМАН ГВАРДИЈАНЧИЧ
АНДРЕЈ ЈЕМЕЦ
БОРИС ЈЕСИХ
МЕШКО КИАР
МЕТКА КРАШОВЕЦ
ЛОЈЗЕ ЛОГАР
ФРАНЦЕ МИХЕЛИЧ
ШТЕФАН ПЛАНИНЦ
ФРАНЦЕ РОТАР
ГАБРИЕЛ СТУПИЦА
СЛАВКО ТИХЕЦ
ДРАГО ТРШАР
ДУШАН ТРШАР
ЈОЖЕ ЦИУХА
АНДРАЖ ШАЛАМУН

Словенечките ликовни уметници кои овој пат ѝ се претставуваат на македонската публика се веќе профилирани уметнички личности. Како што ќе може и самиот посетител да уочи, се работи за сликари и скулптори; имено, оправдано се надеваме дека оваа средина уште се секава на словенечката графика прикажана на релативно неодамнешната специјализирана изложба. Со сликарите и скулпторите, чии дела се посебно одбрани за претставување во Македонија, се добива релативно комплетен поглед врз сегашните дострели на словенечкото ликовно творештво. Се надеваме дека прикажаните дела кај гледачот ќе наидат на вистински одзив, односно ќе го свртат вниманието како на регионалните карактеристики, така и на општочовечките, ако сакате, универзалните преокупации на современиот творец, на современиот човек.

Југославија, како ликовен простор, е вонредно богата, а нејзино особено богатство претставуваат уметничките дела вткаени во традицијата суптилно пулсирајќи со денешнината, а воедно изразувајќи ја специфичноста на оспствениот простор и на нашиот заеднички миг. Словенија неодамна ја виде изложбата на Петнаесет современи македонски ликовни уметници и со радост во нивните дела ја препозна двојната карактеристика, жалејќи само што ваквите изложби, кои на релативно ограничен простор, успеваат така концентрирано и ударно да запознаат еден ликовен центар со творештвото на друг, се толку ретки.

Словенија, се разбира, ги среќаваше македонските уметници во својот ликовен простор како поединци и вклучени во пошироки југословенски прикази, што Модерната галерија од Љубљана и други институции ги приредуваа во странство. Меѓутоа, размените, кои овозможуваат пошироко запознавање и се толку потребни кај историски поврзаните југословенски народи и народности, се апсолутно недоволни. Она што целите со оваа изложба на словенечките уметници е да се возврати посетата на изложбата на македонските уметници иако делумно можеме да ја сметаме како размена. Би сакале ваквите размени да станат почести бидејќи на ликовниот говор, кој-како музиката, играта а во извесна мерка и филмот – не му требаат посредници, преведувачи за да може да ја исполни благородната мисија на запознавањето, разбирањето и зближувањето со иста ефикасност, како побуда на искрена „љубопитност“, што при прикажувањето на македонската уметност во Словенија, многу убаво истакна Соња Абациева Димитрова.

Со желба да ја олесниме оваа задача, во словенечката изложба вклучуваме уметници од повеќе генерации, насоки и школи, за да може секој посетител да го пронајде со сигурност меѓу излагачите она дело што за него ќе биде клучно, со кое веднаш ќе се соживее и кое ќе му го лесни патот кон другите дела. Во никој случај не би сакале акцијата на меѓусебното запознавање, што ја започнавме со толкав жар, да остане само на еден формален учтив поздрав, туку да стане вистински почеток на топло заинтересиран дијалог.

Во тој дух, искрено се заблагодарувам на колективот на Музејот на современата уметност од Скопје, на неговиот раководител Соња Абациева Димитрова, за широкоградо прифаќање на изложбата на Современите словенечки ликовни уметници во просториите на Музејот, а истовремено и на сите оние кои со својата посета ќе и посветат внимание на изложбата.

Зоран Кржишник

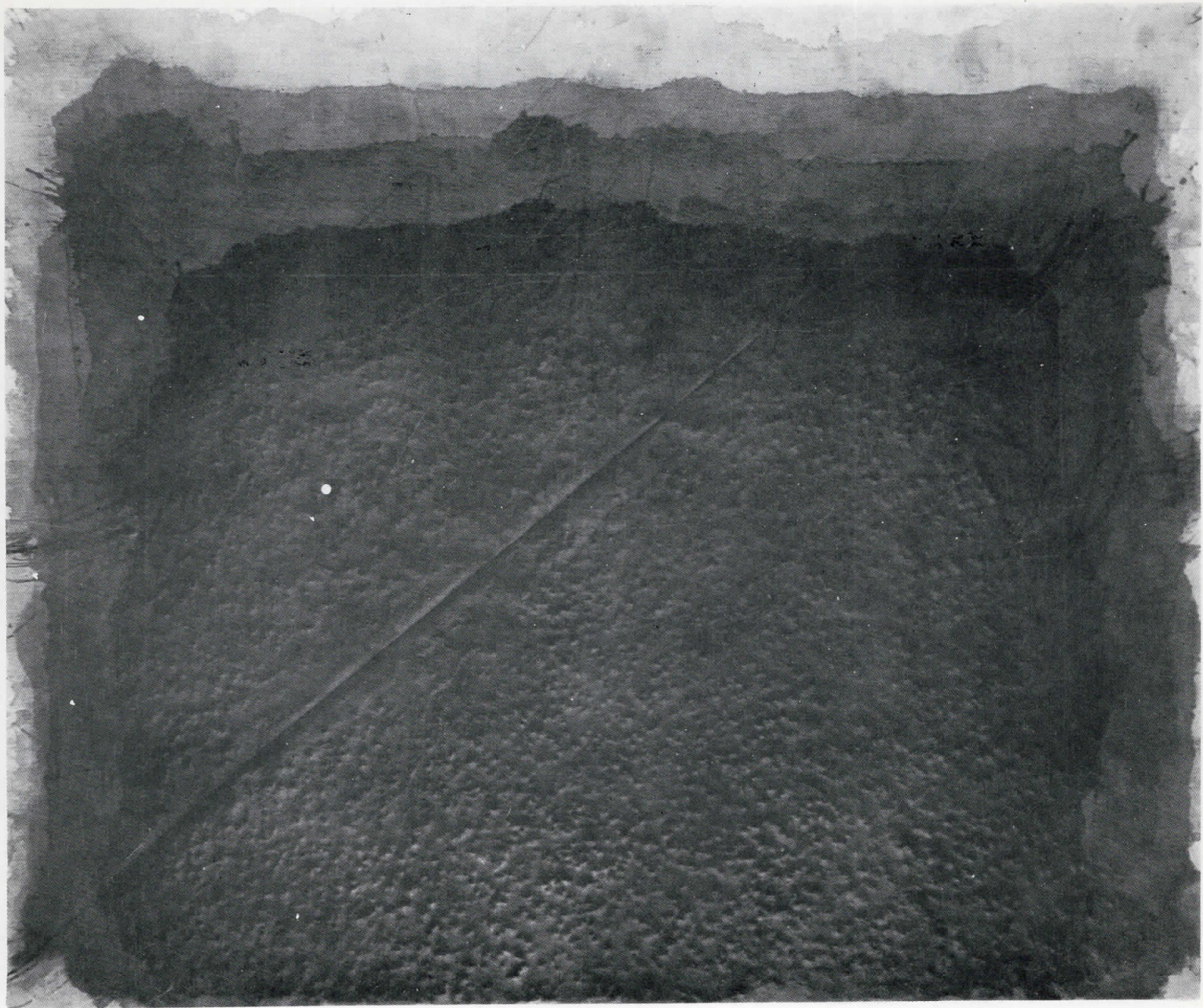
ЈАНЕЗ БЕРНИК

Роден 1933 година во Гунцље. Дипломирал 1955 година на АЛУ во Љубљана. Самостојни изложби 1960—Љубљана и Загреб (2x), 1961—Белград, 1962—Целовец, 1963—Атина, 1964—Париз, Неапол и Љубљана, 1965—Белград, Скопје, Блед, Трст, Падова, Целовец, Бремен, Берлин, 1966—Лозана, Болоња, Милано, Диселдорф, 1967—Њујорк, Сест и Љубљана, 1968—Рим, Зиген, Мачерата, 1969—Нирнберг и Љубљана, 1971—Белград, Бремен, Љубљана (2x), 1972—Дубровник, Љубљана, Диселдорф, 1973—Нова Горица и Копер, 1974—Крањ, 1975—Келн и Љубљана, 1976—Рим, 1977—Љубљана, Марибор, Цеље, Словењ Градец, Велење, Толмин, Париз, 1978—Нова Горица, 1980—Љубљана.

Пред мене останува меко вжарено црвено поле: епидемија. Го мислам, го чувствувам, го преведувам. Ако магмите се материја, тоа е енергија. Ако магмите се архаично статични, фатени во рамка што ја определува сликата, тогаш црвеното поле и динамизам кој што зрачи преку границите на своите физички определби. Ако магмите се визуализација на нашата сврзаност со земјата, тогаш епидемија е објаснување на некоја состојба. Слика на времето, без илузионистички помагала или концесии. Накратко: дијаграм на некоја совест. Допирам, значи, зад монументалната фасада на времето во кое живееме, во широката и непрегледна панорама на сето она што во овој момент е величествено, трагично, херојско, единствено и неповторливо. И што секако далеку ја надминува оптиката. Малиот принц: (l'essentiel est invisible). Појдовници има безброј: распространетата совест, влесенската совест, суперменталноста, молекуларната интелигенција итн. итн.

Јоже Циуха, 1980

1. Без наслов I, акрилик на платно, 200 x 128, 1977.
2. Без наслов II, акрилик на платно, 230 x 190, 1977.
3. Епидемија IV, акрилик на платно, 160 x 132, 1977.
- 4. Гледам црвено, акрилик на платно, 160 x 132, 1977.
5. Розево поле, акрилик на платно, 200 x 128, 1977.

ХЕРМАН ГВАРДИЈАНЧИЧ

Роден 1943 во Ретече. Дипломирал на АЛУ во Љубљана 1968 година. Самостојни изложби: 1968—Крањ и Марибор, 1970—Љубљана, 1972—Шкофија Лока и Копер, 1973—Крањ, 1974—Белград, 1975—Цеље и Аранѓеловац, 1976—Крањ, 1978—Тржич, Дубровник и Љубљана, 1979—Шкофја Лока и Блед, 1980—Љубљана и Копер.

Гвардијанчич поаѓа од чиста површина, заситена со рамномерен намаз на бојата (најчесто магловито сиво), која на уметникот му значи — иако иконографски не-препознатлива — еден потполно одреден, реален предел. Констатирањето на истовртноста станува во извесна мера можно дури на крајните линии на хоризонтот, таму каде обично од посветлата нијанса е можно да се насетат обрисите кои нè потсетуваат на падина, на брдо со растенија и карпи. Уметникот пак не се запира во времето на делумно констатирање на истовртноста на насликаниот предел, туку се оддалечува од него со сета сила на својата ликовна определеност, каде бојата му значи само помагало — без опишување и значење — на голема скриена движечка сила. Затоа пределот во делото на Гвардијанчич е само еден вид спирка на патот. Ликовните мисли брзаат покрај неа и бараат понатаму, подлабоки, поцеловити димензии. Мерката на посегашето на уметникот во тоа збиднување — начините и формите на колоритот, се послободен и за опис потешок потез, односот на површините кои го одредуваат просторот — всушност е мера на неговото треперливо постигнување на целта.

Ирина Суботиќ, 1980

- 6. Предел А, акрилик на платно, 180 x 240, 1979
- 7. Предел Б, акрилик на платно, 180 x 240, 1979
- 8. Предел В, акрилик на платно, 180 x 240, 1979
- 9. Предел Г, акрилик на платно, 150 x 150, 1979
- 10. Предел Д, акрилик на платно, 150 x 150, 1979

H.G. 'KRAJINA I.'

АНДРЕЈ ЈЕМЕЦ

Роден 1934 година во Љубљана. Дипломирал на АЛУ во Љубљана 1958 година. Самостојни изложби: 1962—Белград, Љубљана, Блед, 1964—Загреб, 1965—Нови Сад, 1966—Љубљана, Целовец, Чачак, Минхен, Берлин, 1968—Љубљана, 1969—Љубљана, 1970—Љубљана и Цеље, 1971—Ајдовшчина, Белград и Кршко, 1972—Љубљана, Копер, Блед, Белград и Нови Сад, 1973—Трст и Крагујевац, 1975—Љубљана (2x), 1976—Нови Сад, Нова Горица, Ново Место и Атина, 1977—Солун, Солкан, Љубљана, Дубровник, 1978—Блед, Париз, Раденци, Парк Рошето, Ревен, 1980—Љубљана, Копер.

Останува, секако, основното прашање, што е тоа повеќе што ни дозволува за овие цртежи (и врежувања) да зборуваме како за уметничко дело, што ни дозволува нив да не ги вклучиме во категоријата на обичен запис што секој е способен да го направи. Тука не се работи само за едноставно претпоставување на тешката творечка работа, манифестација на сетилни и рационални енергии, туку за свеста на концептот на цртањето како на уметничка креација. Се работи во прв ред за смислено уредување и ускладување на внатрешната идеја и нејзината реализација со естетските и гешталтските закони на уметничката пракса кои го издигнуваат во таа смисла третиран и изведен производ над хаотичната и безоблична маса на останатите творечки можности. Дисциплината во творењето уште не е никаква гаранција за уметничко дело, но е гаранција дисциплината и верноста кон созвучието меѓу доследното остварување на креативно-спонтаното и воедно естетски надгледуваното видување. Во таа визија, пак, вградени се уметниковото учење, праксата и искуствата, концепцијата и одзив на историјата и сегашноста, разбирањето и сфаќањето на светот и човекот.

Јуре Микуж, 1980

11. Хоризонтали, туш и акрилик на платно, 200 x 90, 1976
12. Реалност и илузија, акрилик и ленти од платно, 135 x 170, 1976
13. Сроеви, ленти од платно на рамка, 200 x 300, 1976
14. Структура на просторот на сликата I, ленти од белено платно на рамка, 135,5 x 170, 1976
- 15. Структура на просторот на сликата II, ленти од природно платно на рамка, 135,5 x 170, 1976.

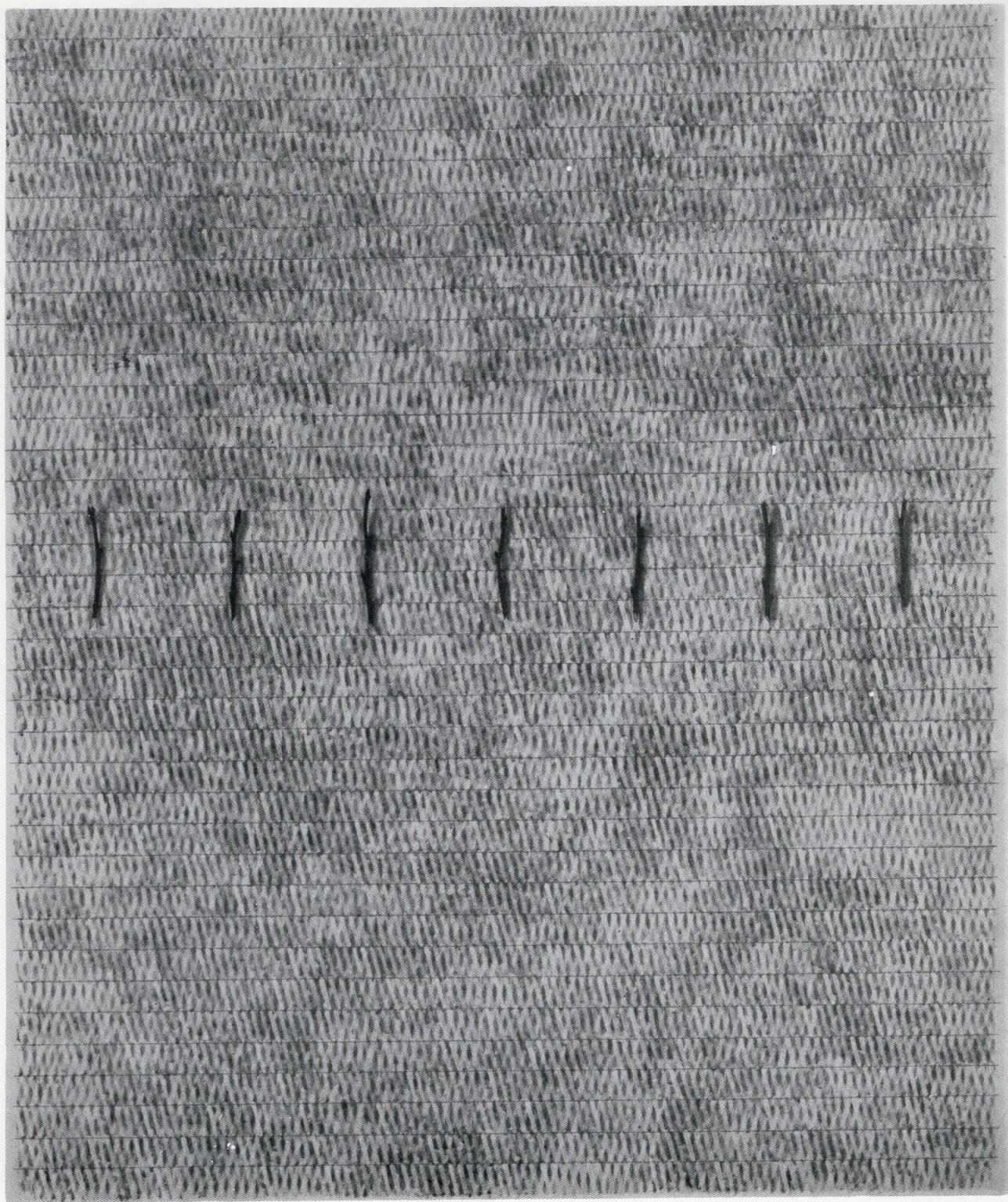
БОРИС ЈЕСИХ

Роден 1943 во Шкофја Лока. Дипломирал 1966 година на АЛУ во Љубљана. Самостојни изложби: 1967–Шкофја Лока, 1969–Крањ, 1970–Љубљана и Марибор, 1971–Љубљана, 1972–Копер и Шкофја Лока, 1973–Белград, 1974–Љубљана (2x) и Загреб, 1975–Нови Сад, Шкофја Лока и Равне, 1976–Белград, 1977–Белград и Ново Место, 1978–Костањевица, Болоња и Риека, 1979–Бања Лука, 1980–Дубровник.

Јесих со сигурност ја афирмира својата усовершена визија на пејзажот: било да го слика брегот на Крка во префинета, потполно „нечујна“ импресија, штаерските овоштарници во малку поробусно издание, или планинските смреки во маглестото утро, секогаш имаме работа со внимателно кадриран израз и изработена, во мотивот и доживувањето, целина. Некои мотиви понекогаш се сродни на сублимираното видување на природата кое го познаваме, на пример кај Ц. Д. Фридрих во почетокот на XIX век и кое во традицијата на „северната романтика“, се до современите радикални реалисти, во ликот на помалку таинствени, меланхолични состојби на природата, ги отсликува човечките лични, психички расположенија.

Томаж Брејц, 1980

16. Крка, јајцена темпера на платно, 120 x 100, 1978
17. 4 јаболкници I, јајцена темпера на платно, 135 x 155, 1978
18. Јаболкница и калеми, јајцена темпера на платно, 120 x 100, 1979
19. 4 јаболкници II, јајцена темпера на платно, 100 x 80, 1979
20. Калеми, јајцена темпера на платно, 100 x 80, 1980

МЕШКО КИАР

Роден 1936 година во Мурска Собота. Дипломирал 1958 година на АЛУ во Љубљана. Самостојни изложби: 1960–Љубљана, 1962–Љубљана, 1964–Диселдорф, 1965–Љубљана, 1966–Верона и Мачерата, 1967–Целовец и Загреб, 1968–Љубљана, 1969–Белград и Загреб, 1970–Љубљана, 1971–Загреб, 1972–Трст, Рогашка Слатина, Кочевје и Белград, 1973–Љубљана, 1974–Белјак и Љубљана (2x), 1975–Љубљана, 1976–Мурска Собота, Раденци, Лендава и Умаг, 1977–Љубљана, и Белград, 1979–Љубљана.

Како и секогаш во уметноста и во новите сликарски дела на Киар Машко преовладува емоцијата над рационалноста, па колку и да се тие одмерени и доработени. Емотивниот квалитет тешко е да се определи и улови, тој ја менува студијата, записот, истражувањето во уметничкото дело. Творејќи во светот кој уште одамна ја загубил невиноста, во кој секој камен, секоја педа земја се напоени со култура и цивилизација, Киар Машко го прима ова наследство само по себе, како и боите и формите на „природата“ – и ја подложува на еднаква разјадувачка анализа. Во толку е подобро ако при тоа во логичната сметка на разумот се вмеша топлата, воодушевувачка љубов кон (гледана од дистанца на постапстракната уметност) – „перфекцијата“ на уметничкото видување на старите мајстори, и желбата да се одигра со нив ликовна партија шах.

Зоран Кржишник, 1978

- 21. Портрет на момче, масло на платно, 130 x 120, 1977
- 22. Сликара и модел, масло на платно, 137 x 120, 1977
- 23. Венус, масло на платно, 140 x 180, 1978
- 24. Семејство, масло на платно, 150 x 140, 1978
- 25. Симфонија, масло на платно, 110 x 138, 1980

МЕТКА КРАШОВЕЦ

Родена 1941 во Љубљана. Дипломирала на АЛУ во Љубљана 1964 година. Самостојни изложби: 1968—Белград, Љубљана и Пиран, 1969—Љубљана, 1970—Љубљана, 1971—Милано, Градец, 1972—Љубљана, 1973—Цеље и Љубљана, 1975—Љубљана, Дубровник и Лондон, 1976—Марибор, Загреб, 1977—Ајдовшчина, Љубљана и Белград, 1978—Словењ Градец.

Во монументалните форми на акрилните слики на платно што во последните неколку години ги направи Метка Крашовец, се огледуваат нејзиниот сопствен поглед на сликарството и животот. Иако се работи наведум, за изразито рационално сликарство, кое со смели анализи и реинтерпретации создава подреден свет на јасно определени ликови, под сјајната површина и зад острите рабови се кријат напнатост, немир и длабока чувствителност. Секојдневните предмети и простори со изразито интимна вдахновеност добиваат двојно значење. Тие се израз на аналитички, сликарски и композициски стремежи и на особено експресивен однос кон збиднувањата на човекот. Зборуваме, значи, за сликарство кое со ликот и скржавите бои твори нова реалност, нов простор и нови односи, истовремено го разоткрива велот на молкот на предметите кои не зборуваат за себе, туку за човекот.

Иван Седеј, 1977

26. Палто на стол III, акрилик на платно, 140 x 98, 1972
27. Кревет и ношница, акрилик на платно, 110 x 140, 1972
- 28. Палто на кревет I, акрилик на платно, 110 x 145, 1974
29. Гинеколошки стол, акрилик на платно, 129 x 161, 1977
30. Палто и врата, акрилик на платно, 125 x 180, 1978

ЛОЈЗЕ ЛОГАР

Роден 1944 година во Межица. Дипломирал 1968 година на АЛУ во Љубљана. Самостојни изложби: 1969—Шкофја Лока, 1970—Љубљана, Раденци, Градец и Мурска Сбота, 1971—Белград, 1972—Љубљана и Крањ, 1973—Цеље, Зомбатеј и Марибор, 1974—Грожњан, 1975—Трст, 1976—Копер, 1977—Мурска Сбота и Лендава, 1979—Љубљана (2x), Нови Сад, Загреб и Ајдовшчина, 1980—Љубљана.

Формалниот редуccionизам и определувањето за нај-неутралната и најмногу проблемската црна боја, која одвај ја овозможува нијансиранта визуелизација, ги притискаат овие слики (поради уметничкиот развој инаку одбегнувачки) кон конечните граници на перцептивното. Самиот Логар е со своите дела на тој пат веќе толку далеку, што ни се чини дека неговите слики ја обистинуваат претпоставката на Арган „percezione non percipitor“.

Јуре Микуж, 1980

- 31. С – 1, комбинирана техника на платно, 200 x 140, 1979
- 32. С – 2, комбинирана техника на платно, 200 x 140, 1979
- 33. С – 21, комбинирана техника на платно, 200 x 200, 1980
- 34. С – 19, комбинирана техника на платно, 200 x 200, 1980
- 35. С – 29, комбинирана техника на платно, 200 x 200, 1980

ФРАНЦЕ МИХЕЛИЧ

Роден 1907 година во Вирмаше. Дипломирал на Академијата за ликовна уметност во Загреб 1931 година. Самостојни изложби: 1939—Птуј, 1941 и 1942—Љубљана 1955—Париз и Марибор, 1958—Рим, 1959—Загреб, 1960—Словењ Градец, 1964—Љубљана, Белград, 1965—Крушевац, 1966—Ново место, 1967—Мачерата Цеље, Љубљана, 1969—Чачак, Птуј, Сарајево, 1971—Москва, 1973—Белград, Костањевица, Жалец, 1974—Љубљана (2x), 1975—Кочевје, Љубљана, 1976—Љубљана (ретроспектива), Целовец, Марибор, Белград, 1977—Марибор, Нови Сад, 1979—Љубљана.

Франце Михелич беше прв којшто ни го отвори на сите познатиот и актуелен но досега невидлив свет. На тој начин за нас и за иднината, тој стана незаменлив мајстор на фантастичниот, страотниот свет и создавач на вистинските симболи за него. Неговата популарност не може да се толкува без фактот дека тој свет израснал токму на нашето тло, во нашиот простор, од нашата митологија и нашиот преломен момент кога ги победуваме стравот и смртта, од времето кое што трае и денеска, зашто го означуваат апокалиптички привиденија и страв пред утрешниот ден. За победување на тие ужаси сликарот го направи оној магичен чин, за себе и за нас тој му погледна на таквиот свет в очи и го магепса.

Наце Шуми, 1979

- 36. Врата, акрилик на платно, 101, 5 x 144, 1972
- 37. Ноќ над Горјанци, акрилик на платно, 134 x 177, 1973
- 38. Куренти, акрилик на плантно, 101 x 137, 1974

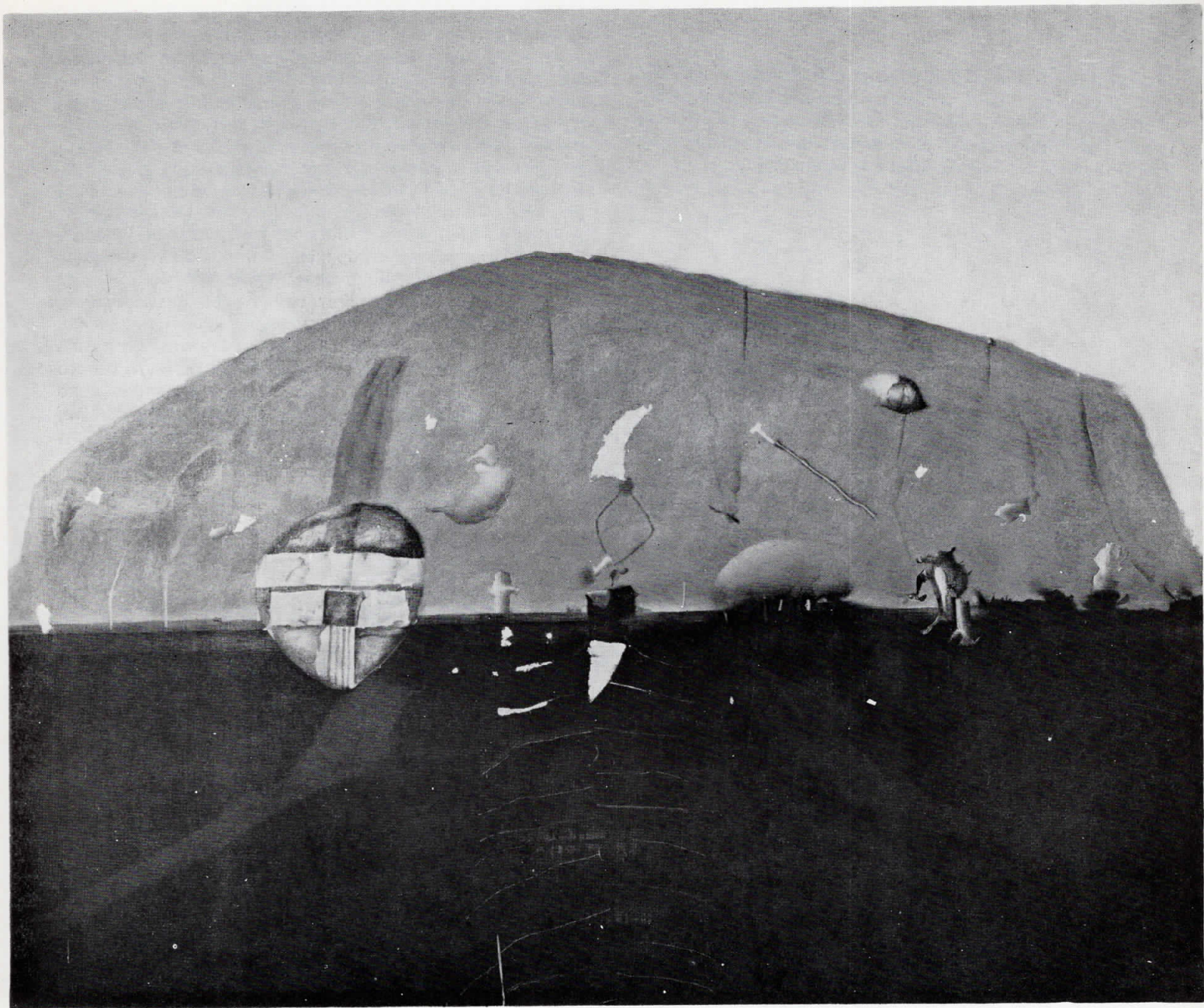
ШТЕФАН ПЛАНИНЦ

Роден 1925 година во Љубљана, Дипломирал на АЛУ во Љубљана 1954 година. Самостојни изложби: 1959–Копенхаген, 1961–Љубљана, 1968–Љубљана, 1969–Целџе, 1970–Равне и Љубљана, 1971–Грожњан и Љубљана, 1973–Пула и Копер, 1974–Љубљана (2x), 1975–Љубљана, 1977–Грожњан, 1978–Марибор, Целџе, Грожњан.

Надреализмот на Планинц е нагласено личен, полн со елементи кои се одраз само на неговите размислувања, погледи, становишта, поврзани во сопствена иконографска слика, која критиката никогаш не може до крај да ја објасни. Навистина, во неговите слики наоѓаме и по некој класичен надреалистички елемент – како пример да го земеме сфаќањето на надреалистичкиот бескраен простор со предмети што лебдат, фигури без лица, часовници без сказалки итн. Меѓутоа, сето тоа, се подредува на уметниковата рака која може остро определениот простор со перспектива да го негира и скрати на две димензии, која ја исполнува сликарската површина со бројни ликови, предмети, фигури – плод исклучително на видувањата на сликарот, од бизарните човечиња, лесните женски фигури до застрашувачките пробликувани детски играчки, чисти портрети итн.

Петер Кречич, 1978

39. Алкоман, комбинирана техника на платно, 150 x 140, 1972
40. Катастрофа, комбинирана техника на платно, 150 x 140, 1972
41. Сијалици, комбинирана техника на платно, 150 x 140, 1972
42. Ессе номо!, комбинирана техника на платно, 150 x 150, 1975
43. Бел простор, комбинирана техника на платно, 126 x 88, 1979

1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

ФРАНЦЕ РОТАР

Роден 1933 година во Љубљана. Дипломирал на АЛУ во Љубљана 1959 година. Самостојни изложби: 1964—Блед, 1967—Љубљана, 1968—Љубљана, 1973—Белград и Медводе, 1976—Љубљана и Горичане, 1977—Љубљана, 1979—Љубљана и Франкфурт.

Карактеристичноста на творечката основа на Ротар е изворниот скулпторски сензибилитет. Слухот за целосно пластична „голема форма“ на која и се подредени сите „мали“, акцесорни и објаснувачки, секогаш го зачувал од исклучиво логичното пресметување на спротивните маси запазени во рамнотежа. Уште во времето на неговите „расечени кугли“, кога секако беше најблиску до геометриско објективна врамнотеженост на внатрешните волуменски сили, на тие „индустриски“ расечени дискови на куглата тој им додаваше чувствителност на разлиена, збрчкано, неправилна структура на растопен метал. Како елегантните куглички сосема да не ја задовслиле неговата потреба за исповед и затоа повторно тој ги уништувал ги кршел тие убави, мазни делови со структурата на начнатото, „грдото“, како наплавлено од лава. Како да го почувствува своето првобитно „рационално“ геометриско решение, како нешто туѓо во своите изразни стремежи, овој пат тој сакал на гледачот да му понуди не интелектуално туку, пред се емоционално уживање.

Маријан Тршар, 1979

44. Кугла со јадра, бронза Р 80, 1970
45. Кугла со јадро, бронза Р 20, 1979
46. Кугла со јадро, бронза Р 10, 1979
47. Кугла со јадро, бронза Р 10, 1979
48. Кугла со јадро, бронза Р 215, 1980

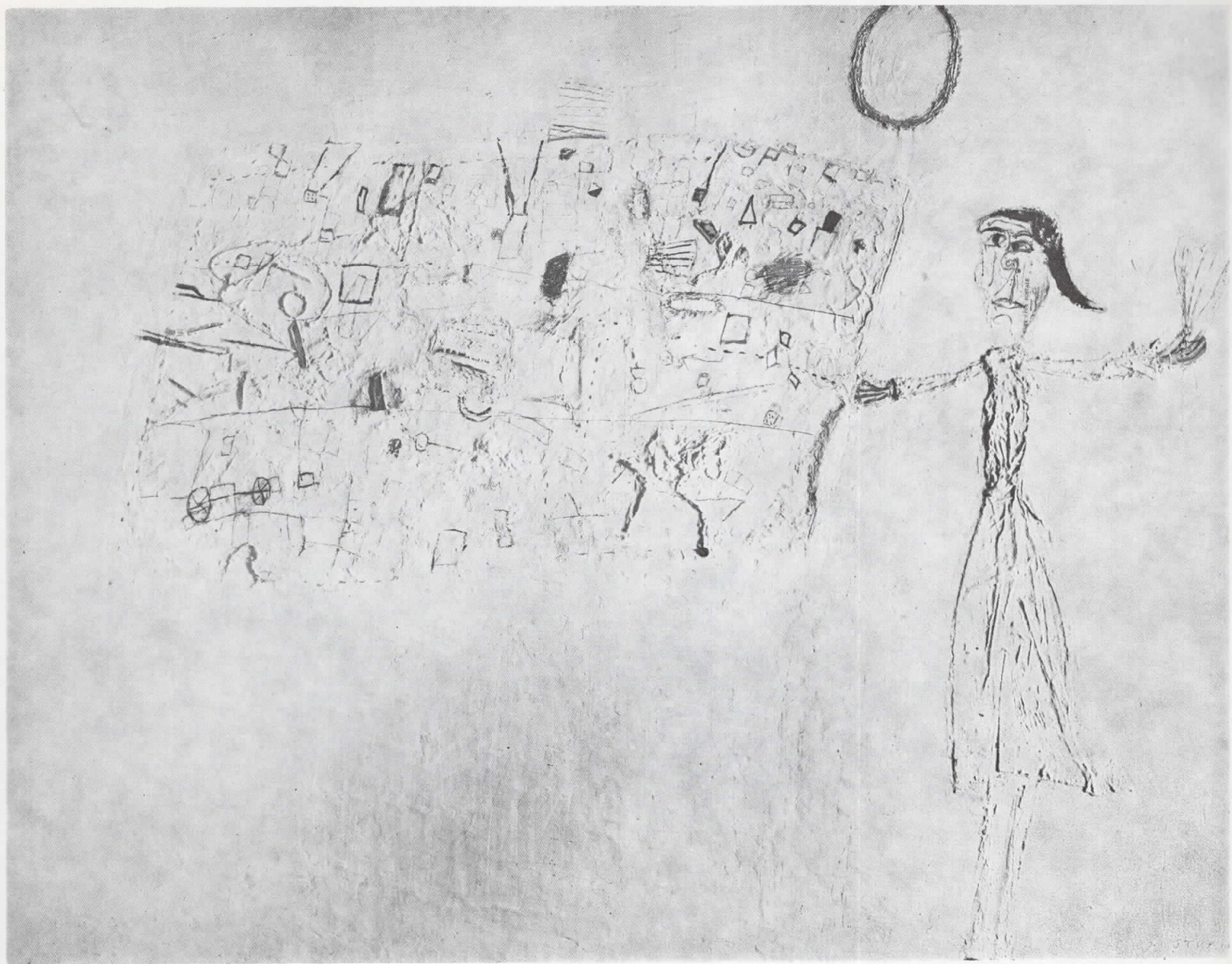
ГАРИЈЕЛ СТУПИЦА

Роден 1913 година во Дражгоше. Апсолвирал Академија за ликовна уметност во Загреб 1936 година. Самостојни изложби: 1939–Цеље, 1962–Загреб, Белград, 1963–Рим, Торино, 1968 – Љубљана (ретроспектива), Белград, 1972–Дубровник, 1975– Љубљана, Белград.

За сликарот Ступица исклучителноста е во белината, што би рекле одредена белина, која не е само белина на материјалот, свилата, муслинот, тилот, туку и белината на недопирливоста, што зрачи од внатре, што од сликарот бара и додатен напор, бара тој да истрајува во барањето и да и најде уште поинтензивен израз. Ступица секогаш го привлекува чисто сликарската страна на проблемот, содржинско всушност е некаков дериват на сликарското. Тој со својата вонредна способност да се чувствува „во боја“ дошол скоро до црна фаза, која го одбележува неговото рано реалистичко сликарство до сегашната фаза на белини, до белината на платното, на среброто на варта и стаклото и на белината на невестата преку синиот период кој значеше прифаќање на монохромјата во најдобра смисла на зборот. Од граничната положба на белината, меѓутоа, патот на сликарството на Ступица се отвара пред се уште кон објектот.

Зоран Кржишник, 1975

- 49. Девојче со играчки, темпера, колаж на лесонит, 128 x 169, 1967
- 50. Сметки, темпера на хартија, 80 x 63 1975
- 51. Бела жена, масло на платно, 170 x 107, 1975

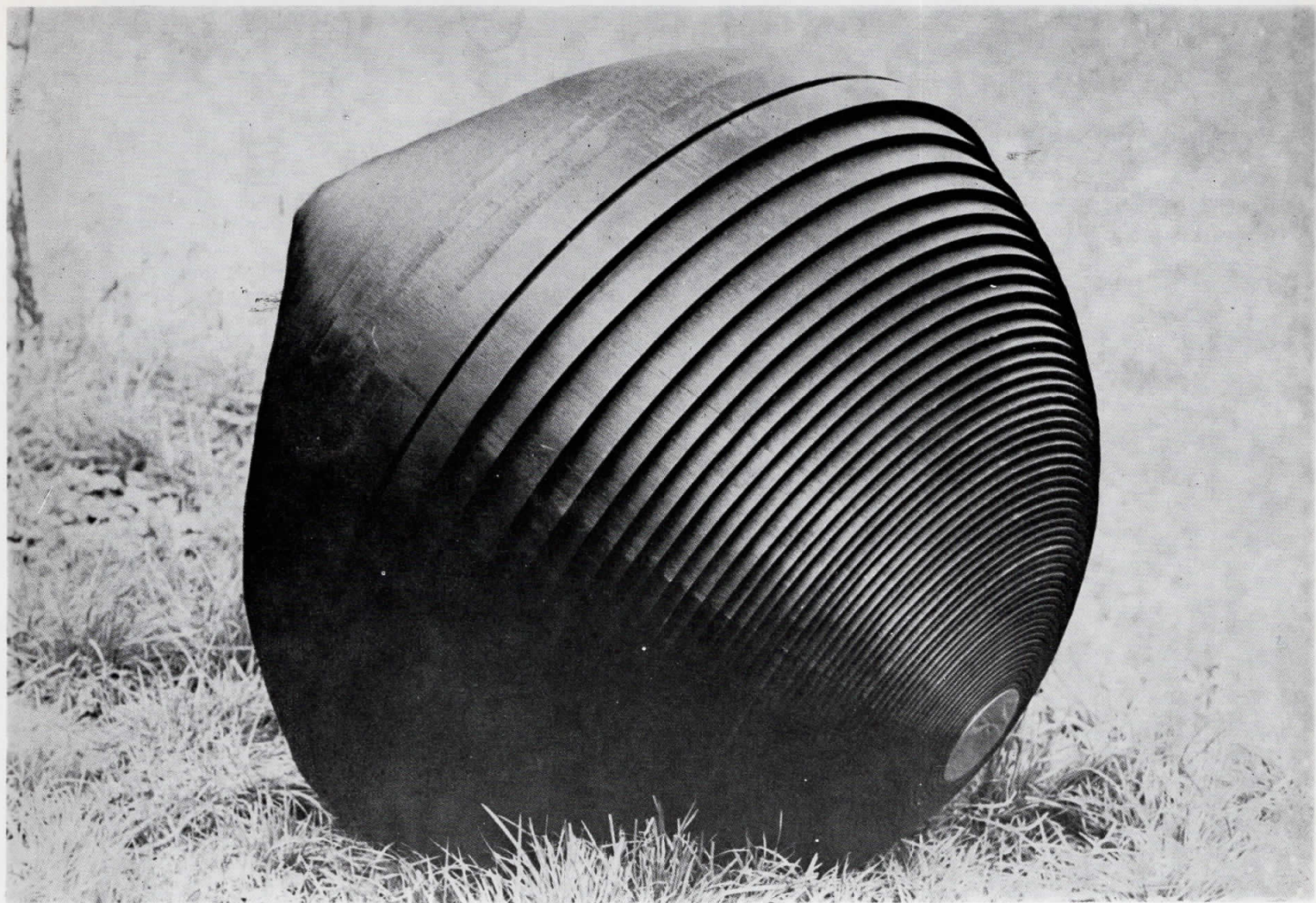
СЛАВКО ТИХЕЦ

Роден 1928 година во Марибор. Дипломирал на АЛУ во Љубљана 1955 година. Самостојни изложби: 1957 – Цеље, Марибор, 1958– Љубљана, 1962–Љубљана, 1964 – Виена, Љубљана, 1967 – Целовец, 1970 – Милано, Мичерата, 1972 – Раденци, 1973 – Љубљана, 1976 – Мурска Собота, Крањ, 1977 – Ајдовшчина, Љубљана, 1978 – Салцбург, Браунау, 1979 – Љубљана.

Слоевитите форми коишто имаат во себе повеќе магично, а покрај то постојано го побудуваат барањето на хаптичкиот простор, со извесна визуализација на енергијата. Тихец се движи постојано во сферите на коцката – квадратот–куглата на мислечкиот концепт и органската форма, при што секогаш одново од најразлични појдовни точки, се приближува кон куглата, своевидно деформирана – геоид . . . Што на Тихец му значи контејнерот? Едноставно можеме да кажеме дека тој му е синоним за среденоста на светот на XX век, на ерата кога повеќе не може да се живее без ред, каков наметнува макар замислената, ако не и докрај изведената „тотална“ урбанизација на епохата, кога времето веќе не е толку траење колку што е редослед, бидејќи поради вонредната динамика на денешниот човек, на неговите ненадејни, строго организирани патувања, часови, денови и временски перспективи збунуваат додека останува само редоследот на доживувањето. Единствената рамка која денеска се уште постои, иако може да ја отповика уште утрешниот ден, е фатеноста на човекот на нашата планета; бидејќи за него индивидуално сеуште постои фатеноста во рамките на неговата мисла, можностите за размислување и сфаќање. И на ова подрачје се случуваат непредвидени движења, „напластувања“ кои одговараат на напластувањето на масата или – уште појасно – на пластовите во кои би можело да се распадне сликата на телевизискиот екран–таа најзборлива слика на дострелот и збрката на денешниот човек, толку поефикасна, зашто нејзината ироничност е случајна.

Зоран Кржишник, 1977

52. Голема слоевита форма, полиестер, 180 x 123 x 70, 1974
53. Контејнер ЗК, бајцувано дрво, 189 x 66 x 74, 1976
54. Стисната слоевита кугла, бајцувано дрво, метал, 86 x 68, 1976/77
- 55. Слоевиата кугла со тенденција, бајцувано дрво, метал, 86 x 9, 1976/77
56. Споменик на НОВ во Марибор, бронза, размер 1:50, 1977

ДРАГО ТРШАР

Роден 1927 година во Планина. Дипломирал 1951 година на АЛУ во Љубљана. Самостојни изложби: 1956—Крањ, 1958—Марибор, 1960—Љубљана и Визбаден, 1962—Белград и Трст, 1963—Риека, 1964—Љубљана, 1966—Блед и Равне, 1967—Цел и Љубљана, 1969—Кршко, 1970—Забрезница, 1971—Јесенице, 1972—Титоград, Цетиње и Кочевје, 1974—Копар, Равне и Трст, 1975—Љубљана и Планина, 1977—Логатец, 1978—Љубљана и Целовец, 1980—Љубљана и Загреб.

За да се постигне речиси совршена хармоничност на сите точки на композицијата на големата згуснатост, Тршар, покрај останатите скулпотски карактеристики, мораше да покаже и извонредно познавање на материјалот и техниката. Не го спомнувам ова за да би ги истакнал добрите, да не кажам, извонредните особини на неговиот занает, туку со намера да го посочам она што на повнимателниот набљудувач ќе му се открие јасно: дека Драго Тршар непогрешиво ги препознава вредностите на материјалот и начинот на неговата обработка (рапаво и мазно, тешко и лесно) и од тие својства свесно ги извлекува нивните семантички вредности. Со други зборови: дури и во случаевите кога не ќе можеме да ја откриеме смислата на темата, одвај ќе можеме да ги одбегнеме чарите на сензуалните својства на материјалот.

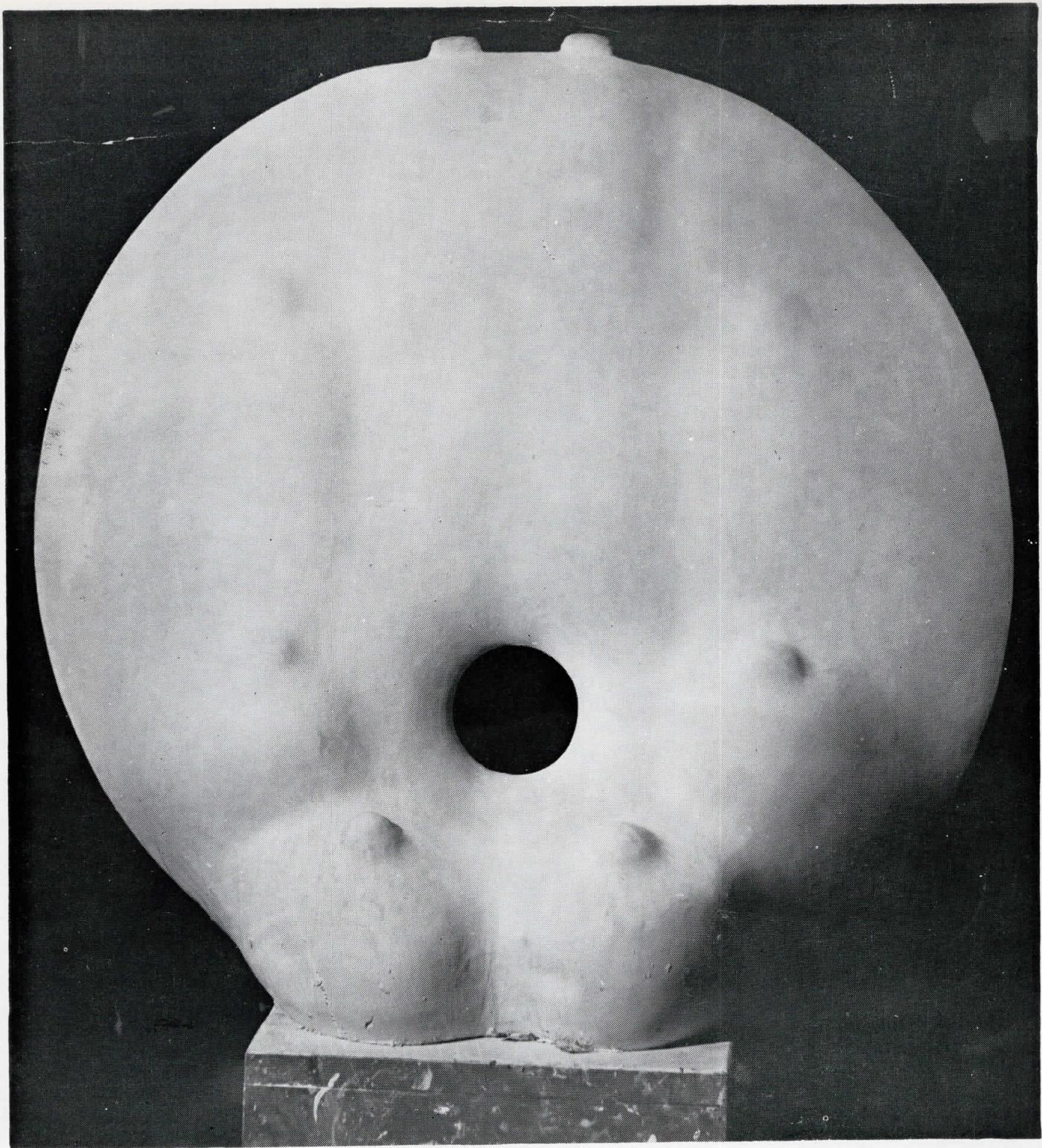
Владимир Малековиќ, 1980

Проект: 1976—1978. Тема: човек во простор и време

57. Основа квадрат, 36 елементи, бронза, секој 13 см.

58. Основа триаголник, 28 елементи, бронза секој 31 см.

○ 59. Основа круг, 1 елемент, бронза, 125 см.

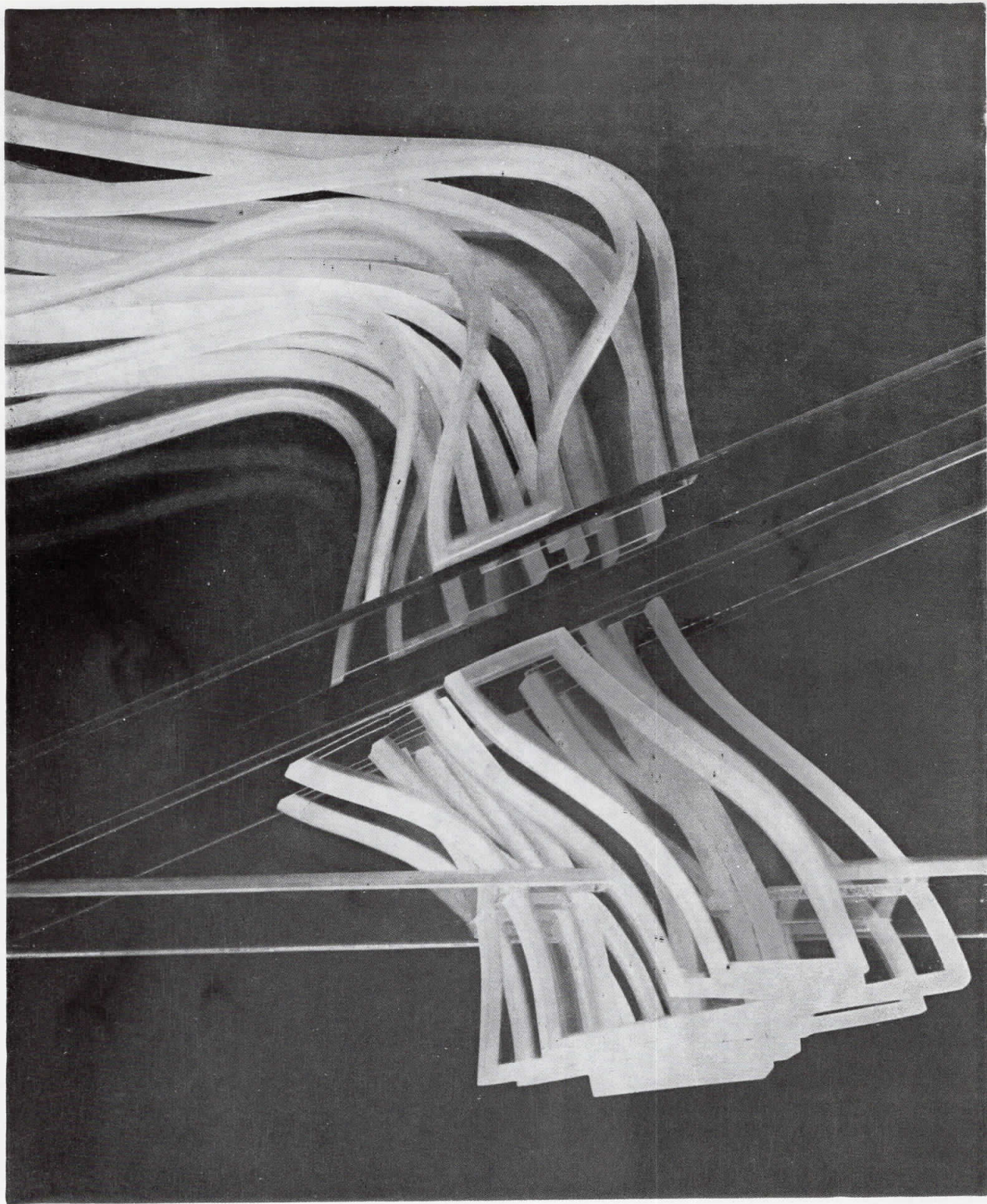
ДУШАН ТРШАР

Роден 1937 година во Планина. Дипломирал 1963 година на АЛУ во Љубљана. Самостојни изложби: 1966–Блед, 1967–Целје и Крањ, 1971–Нови Сад, 1972–Кочевје, 1973–Костањевица и Загреб, 1974–Љубљана, 1975–Целје, 1976–Ајдовчина, Нова Горица, Пиран и Љубљана, 1978–Љубљана и Копер, 1978–Кршко, 1980–Загреб и Љубљана.

Тршар секогаш ја повторува истата вистина, со бесконечен слух за тоа што е (секогаш) исто. Токму во тоа е моќта на неговата поезија. Ни зборува за „мртвата граница“, за засекот во телото, за кршот на главата, истовремено за превртувањето на ликовите кои сега прскаат во безвоздушноста, во летот на пеперутката, а веднаш потоа се припиваат во грч, во тврдо сало, во прилепена кожа, повторување (удвојување) кое во преломи и пресеци, во убод во крстот: слепата пега во горниот дел на ликовите ја бележи неможнота на скокот и промената. Затоа нема движење ниту синтеза, само вечни двојни бележења: сетилност, ткиво и расфрлање, воздушни точки, chiro-scurio, огледување, одбивање.

Андреј Медвед, 1978

- 60. V. 6. 77, плекси стакло, 36x34x17, 1977
- 61. V. 9. 77, плекси стакло, 45x45x20, 1977
- 62. V. 21. 80, плекси стакло, 60x61x30, 1980
- 63. V. 22. 80, плекси стакло, 36x30x17, 1980
- 64. V. 23. 80, плекси стакло, 44x40x21, 1980

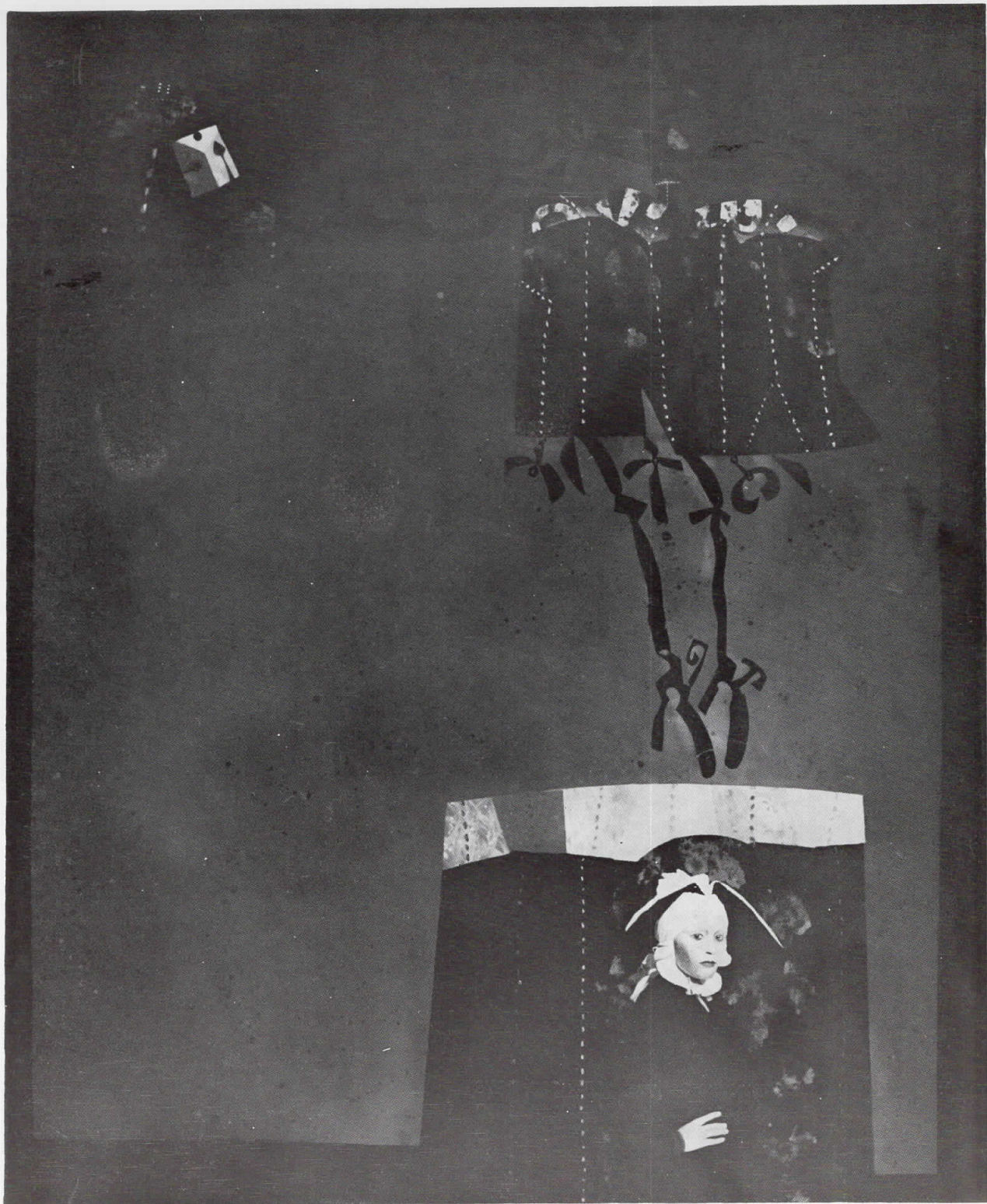
ЈОЖЕ ЦИУХА

Роден 1924 година во Трбовље. Дипломирал на АЛУ во Љубљана 1950 година. Самостојни изложби: 1957–Париз, 1961–Рангун и Љубљана, 1963 и 1966 – САД, 1967–Лос Анџелес, Љубљана и Кршко, 1968–Градец и Цеље, 1969–Стокхолм, 1970– Љубљана и Белград, 1971 – Љубљана, 1972 – Милано, Шкофја Лока, Марибор, Градец, 1973– Трст и Марибор, 1974 – Пескара, Љубљана, Марибор, Слазбург и Трбовље, 1975 – Сремска Митровица, 1976 – Ајндховен, Амстердам, Милано и САД, 1977 – Амстлевен, Велење, Љубљана, Словењ Градец, Пиран, Бреша, Салзбург, Градец, Дорн, Трст, Солкано, Целовец и Њујорк, 1978 – Хилверсум, Виченца, Падова, Амстердам, Белград и Милано, 1979 – Париз, 1980 – Линц, Љубљана и Париз

Одново констатираме дека уметноста за Циуха од секогаш, а особено во последните три циклуса, е проблем на цивилизацијата. За него не е доволна способноста да се слика, да се успеее, да се дочара на површината тродимензионалниот свет во лажна пластичност, – патем речено тродимензионалноста во создавањето на Циуха е релативно нова. Поранешниот хиератичен циклус, беше дводимезионален а во сегашниот, се работи за проникнување на стварноста со визионерството кое зад неа ја разоткрива вистината, вистината на уметникот, која излегува од неговото сомнение, од неговото преиспитување на утврдените вредности, неговото барање на себеси. Карактеристично е дека и во сарказмот на Циуха, во неговата иронија, има повеќе болка отколку хумор, но нема резигнација. Сиот е расположен за судир, дискусија, борба. Неговото уметничко сознание не е воздишка кон верноста туку повик кон сознанието, а во сознанието секогаш е моќта и можноста за менување.

Зоран Кржишник, 1977

65. Варијација на тема XXII, комбинирана техника на плевски стакло, 120 x 150, 1977
66. Маса на великаните, комбинирана техника на плекси стакло, 120 x 123, 1977
67. Легенда за раката, комбинирана техника на плекси стакло, 105 x 150, 1977
- 68. Nommade a fellini II, комбинирана техника на плекси стакло, 120 x 100, 1978
69. Nommade a fellini I, комбинирана техника на плекси стакло, 120 x 100, 1978.

АНДРАЖ ШАЛАМУН

Роден 1947 година во Љубљана. Дипломирал 1975 година на Филозофскиот факултет во Љубљана. Самостојни изложби: 1969—Белград, 1972—Белград и Нови Сад, 1973—Копер, 1974—Шкофја Лока, Белград и Градец, 1976—Љубљана, и Копер, 1977—Ајдовчина и Белград, 1978—Љубљана, 1979—Белград и Загреб, 1980—Пиран, Крањ, Љубљана и Марибор.

Присутноста на „хаотичниот синдром“ го засолнува увидот во раздвоениот статус на одделни пластични податоци, ја потиснува во втор план онаа „теоретска“ компонента својствена на природата на новата слика и повторно ја афирмира сликата како резултат на директен работен процес изведен во брзи и кратки временски сеанси. Очигледно е дека поттикот што го мотивира уметникот во работата не е анализа на конструкцијата на сликата туку тоа е чувство на самиот процес на сопствената пракса, а целта не му е дело во финалниот статус на објектот туку дело како трага на низа зафати, што и покрај сите тие оддалечувања од класичниот начин на сликање, остануваат и натаму зафати извршени во рамките на сликарските средства и постапки.

Јеша Денегри, 1979

- 70. комбинирана техника на јута, 220 x 300, 1976
- 71. комбинирана техника на јута, 220 x 300, 1979
- 72. комбинирана техника на јута, 220 x 300, 1980
- 73. комбинирана техника на јута, 220 x 300, 1980
- 74. комбинирана техника на јута, 220 x 300, 1980

Издавач: Модерна галерија, Љубљана
одговорен уредник: Зоран Кржишник
кустос на изложбата: Јуре Микуж
католишки податоци: Јуре Микуж
предговор: Зоран Кржишник
превод од словенечки: Жива Вердир
ликовна опрема на каталогот: Димитар Малиданов
фотографии: фотолабораторија на Модерна галерија, Љубљана (Едо Грегориќ и Ладо Млекуж)
и архивите на авторите
печат: Графички завод „Гоце Делчев“ Скопје
декември 1980 година
Тираж: 400

